

Posudek oponenta na diplomovou práci Bc. Nikolý Kleinové *Emigrace z komunistického Československa a Češi v Dánsku*. Praha, Pracoviště orální historie a soudobých dějin FHS UK 2013, 100 stran

Tématem této práce se stal jeden z fenoménů typických pro české (a československé) novodobé a soudobé dějiny, tj. exil a emigrace. Autorka se rozhodla vzhledem ke svému studijnímu a badatelskému pobytu zmapovat jednu ze severských zemí, která rozhodně nepatřila mezi hlavní cílové země českých exulantů a emigrantů – Dánsko. Jedná se o téma z pomezí historiografie a migračních studií, které vyjma několika kvalifikačních prací nebylo dosud systematictěji zpracováváno. I proto je autorčinu volbu, která je deklarována jako spíše historický přístup, třeba ocenit.

Jako metodologická východiska slouží autorce jednak standardní historická analýza archivních pramenů z provenience Národního archivu a Archivu bezpečnostních složek a především pak analýza a interpretace sedmi orálně historických rozhovorů, které autorka realizovala v průběhu svého dánského studijního a výzkumného pobytu v roce 2012. Jako doplňkový pramen autorka využila elektronické zdroje. Pro zasazení do kontextu je využita poměrně široká paleta odborné literatury k problematice exilu a emigrace (české i zahraniční), ale také k problematice českých a československých soudobých dějin. Jak škála využitých jak metod, pramenů, tak i literatury se jeví pro dílčí sondu do tématu, jíž si autorka předsevzala, jako dostačující. Jako otázku do diskuze bych chtěl položit, do jaké míry bylo pro autorku obtížné realizovat terénní výzkum v cizím prostředí a jak odhaduje možnosti případné realizace dalších interview na dánské půdě?

Struktura práce je promyšlená a přehledná a ve svém líčení postupuje ve třech částech „od obecného k jedinečnému“. V části první autorka charakterizuje exil a emigraci jako předmět bádání v podobě analýzy typů dosavadní historické produkce a zároveň nastiňuje přínos orální historie při výzkumu tohoto tématu. V této pasáži, která je sice logicky soustředěna na českou problematiku, by bylo možná dobré zmínit i práce zahraniční využívající orální historii a další kvalitativní přístupy využívané k studiu migrací (Vedle toho např. výsledky jednoho z průkopníků této metody a kvalitativních přístupů obecně, Steinara Kvaleho, jsou spojeny právě s dánským prostředím). V druhé části, teoreticky laděné, jsou na základě odborné literatury vymezeny základní pojmy (exil, emigrace) a dále pak nastíněny základní vývojové tendence exilu a emigrace, především pak v období let 1948-1989. Jedna z částí je pak věnována dánsko-českým (československým) vztahům. Ačkoliv se jedná o část vzniklou na základě kompilace poznatků z odborné literatury, jedná se o část velmi zdařilou, která postihuje veškeré základní vývojové tendence a slouží jako velmi dobré východisko pro část třetí, která je již věnována praktickému orálně historickému výzkumu a analyticko-interpretacním závěrům. Analyzovaná témata jsou bezesporu relevantní a jak ukazují poznatky i z jiných děl, právě v této části se ukazuje přednost využití orální historie pro poznání tématu exilu a emigrace. Ocenění si určitě zaslouží snaha autorky alespoň část témat srovnávat a kontextualizovat za pomoci dalších interview či odborné literatury či pramenů, byť by tato kontextualizace mohla být samozřejmě ještě prohloubena (např. kapitola o sociálně-ekonomickém zázemí narátorů – stačilo by místy pouze ve formě odkazů na příslušnou odbornou literaturu o dějinách ČSR). Vzhledem k dosaženému stavu zpracovanosti problematiky bych však o to více uvítal srovnávání i s výsledky dalších prací na téma emigrace do Dánska, které autorka sama uvádí v úvodní části (L. Škodová, K. Pollaková). I přes tyto dílčí nedostatky se jedná o část relativně zdařilou a je nutné analytické a interpretační schopnosti autorky ocenit. Vzhledem k tomu, že závěr více méně pouze shrnuje závěry v průběhu práce již vyřčené, chtěl bych do diskuze položit otázku, jak se liší závěry autorky od dosud zpracovaných děl na stejné téma, a dále jak se podle ní liší česká (československá) emigrace do Dánska od jiných skandinávských zemí a co má naopak

společného (pokud se dá takové srovnání vůbec učinit)? Dále bych se chtěl zeptat, jaké perspektivy podle mínění autorky skýtá výzkum téma exilu a emigrace do Dánska směrem do budoucna?

Po formální stránce je práce sepsána na solidní úrovni a je velmi čtivá. Vzhledem k tomu, že to není ze seznamu literatury a pramenů jasné, chtěl bych se autorky zeptat, kde jsou uloženy rozhovory samotné rozhovory, zdali autorka pořídila jejich přepisy a zdali disponuje souhlasem od narátorů?

I přes uvedené nedostatky se jedná o zdařilý příspěvek poskytující vhled do problematiky exilu a emigrace do jedné ze méně obvyklých cílových zemí. Práci doporučuji k obhajobě a doporučuji hodnocení 2 (velmi dobře) s možností zvýšení tohoto stupně v případě úspěšné ústní obhajoby.

V Praze 1. 6. 2013

PhDr. Pavel Mücke, Ph.D.